

**THE FAMILY MODEL ACCORDING TO THE CATHOLIC
CHURCH'S TEACHING AS A GUARANTEE PROVIDING
THE SOCIAL SECURITY**

**MODEL RODZIN WEDŁUG NAUKI KOŚCIOŁA KATOLICKIEGO
GWARANTEM ZAPEWNIENIA BEZPIECZEŃSTWA SPOŁECZNEGO**

Artur Michał Banaszak

Wyższa Szkoła Gospodarki Euroregionalnej

im. Alcide De Gasperi w Józefowie

edart25@poczta.onet.pl

ABSTRACTS

The addictions are a major problem of the modern world. Their types are varied and various Social security can be described as a is providing the existence and the development of person and the whole society. The family may be defined as the basic social group . Providing a sense of security to the family is a necessary condition to guarantee the social security. The safety of the family is only possible when the family operates on the correct principles, and each of the family members fully and correctly realizes the assigned functions . Therefore, you can bet the conclusion that the correct model of the family is one of the basic prerequisites causing the safety of the entire society. There are many models of family. One of them is the family picture emerging from the teaching of the Catholic Church. Its basis is found in the Scriptures and in the Catholic Church documents such as documents of Vatican II , the Catechism of the Catholic Church from 1992 , encyclicals and exhortations or the teaching of the popes .The subject of this paper is to show the family in light of the teachings of the Catholic Church and to present its functions and roles which the individual members of the family should serve. The aim of this study is however an indication that the functioning of the family based on the guidelines of the Catholic Church's teaching makes family functions properly and correctly and thus members of individual families have a sense of security, which have a direct bearing on the sense of security of the whole society.

Bezpieczeństwo społeczne to zapewnienie trwania i rozwoju jednostce i całemu społeczeństwu. Rodzina jest podstawową grupą społeczną.

Zapewnienie poczucia bezpieczeństwa rodzinie jest warunkiem koniecznym, gwarantującym bezpieczeństwo społeczne. O bezpieczeństwie rodziny można mówić tylko wtedy, gdy rodzina funkcjonuje na zdrowych zasadach i każdy z członków rodziny pełni we właściwy sposób przypisane sobie funkcje. Dlatego też można postawić wniosek, że właściwy model rodziny będzie jedną z podstawowych przesłanek umożliwiających zapewnienie bezpieczeństwa społeczeństwu. Modeli rodziny jest wiele. Jednym z nich jest obraz rodziny wyłaniający się z nauczania Kościoła katolickiego. Jego podstawy znajdujemy w Piśmie Świętym oraz dokumentach Kościoła katolickiego, takich jak dokumenty Soboru Watykańskiego II, Katechizm Kościoła Katolickiego z 1994 roku, encykliki i adhortacje czy nauczanie papieży. Przedmiotem tego opracowania będzie ukazanie rodziny w świetle nauczania Kościoła katolickiego, przedstawienie jej funkcji oraz ról, jakie winni pełnić poszczególni członkowie rodziny. Celem natomiast tego opracowania jest wskazanie, że funkcjonowanie rodziny w oparciu o wytyczne nauki Kościoła katolickiego powoduje, że rodzina funkcjonuje w sposób właściwy i prawidłowy a tym samym członkowie poszczególnych rodzin mają poczucie bezpieczeństwa, co w bezpośredni sposób będzie miało przełożenie na poczucie bezpieczeństwa całego społeczeństwa.

KEYWORDS:

Family, family model, catholic family, the Catholic Church's teaching, social security

Rodzina, model rodziny, rodzina katolicka, nauczanie Kościoła katolickiego, bezpieczeństwo społeczne

WSTĘP

Jedną z podstawowych kategorii zapewniających właściwe funkcjonowanie każdego państwa jest poczucie bezpieczeństwa, w tym także poczucie bezpieczeństwa społecznego. Bezpieczeństwo społeczne może być definiowane na różne sposoby. Można je określić jako „dobro człowieka, dobro wspólne skłaniające do starań o nie, do tworzenia i budowania warunków zapewniających trwanie i rozwój życia ludzkiego” (Pokruszyński 2012, s. 208). Aby móc mówić o właściwie rozwijającym się społeczeństwie, należy najpierw zająć się zapewnieniem społeczeństwu bezpieczeństwa.

Według Augusta Comte'a podstawową grupą społeczną, na której

opiera się społeczeństwo jest rodzina (Z. Tyszka, 1995, s. 137). Tak więc logicznym wydaje się stwierdzenie, że poczucie bezpieczeństwa rodziny, jako podstawowej komórki społeczeństwa, powoduje, że całe społeczeństwo czuje się bezpiecznie. Aby to bezpieczeństwo było zapewnione, rodzina musi funkcjonować w sposób właściwy i w sposób prawidłowy realizować swoje funkcje.

Funkcje rodziny lub modele rodziny mogą być opisywane i definiowane w sposób różnorodny. Jedną z możliwości jest ujęcie rodziny w kontekście nauki Kościoła katolickiego.

Przedmiotem tego opracowania będzie ukazanie rodziny w świetle nauczania Kościoła katolickiego, przedstawienie jej funkcji oraz ról, jakie winni pełnić poszczególni członkowie rodziny. Podstawy tego modelu rodziny znajdujemy w Piśmie Świętym oraz dokumentach Kościoła katolickiego, takich jak dokumenty Soboru Watykańskiego II, Katechizm Kościoła Katolickiego z 1994 roku, encykliki i adhortacje czy nauczanie papieży. Natomiast celem tego opracowania jest wskazanie, że funkcjonowanie rodziny w oparciu o wytyczne z Pisma Świętego oraz naukę Kościoła katolickiego powoduje, że rodzina funkcjonuje w sposób właściwy i prawidłowy a tym samym członkowie poszczególnych rodzin mają poczucie bezpieczeństwa, co w bezpośredni sposób będzie miało przełożenie na poczucie bezpieczeństwa całego społeczeństwa.

Pisząc o rodzinie według nauczania Kościoła katolickiego, której obraz zawarty jest zarówno w magisterium, jak i tekstach o charakterze duszpasterskim – takich jak: rozważania, homilie czy przemówienia – należy zwrócić uwagę na jedno zastrzeżenie. Teza, która mówi, że funkcjonowanie rodziny zgodnie z nauką Kościoła katolickiego zapewnia bezpieczeństwo całego społeczeństwa, oparta jest na założeniu, iż mówimy o modelu idealnym rodziny, a nie modelu rzeczywistym tzw. rodziny chrześcijańskiej czy rodziny katolickiej. Będziemy opierać się na obrazie rodziny zgodnym z wymaganiami i założeniami wynikającymi z Pisma Świętego oraz nauki Kościoła katolickiego, a nie na konkretnych obrazach rodzin tworzonych przez ludzi ochrzczonych w Kościele katolickim, które to obrazy nie muszą, ale mogą różnić się od modelu idealnego.

NATURA RODZINY - DEFINICJA

Mówiąc o modelu rodziny zgodnym z nauką Kościoła katolickiego, przede wszystkim należy stwierdzić, że rodzina pochodzi od Boga. Bardzo wyraźnie na ten temat mówi Pismo Święte. Rodzinę tworzą ludzie, a ich stworzył Bóg. Księga Rodzaju mówi: „A wreszcie rzekł Bóg: Uczynimy człowieka na Nasz obraz, podobnego Nam. Niech panuje nad rybami morskimi, nad ptactwem powietrznym, nad bydłem, nad ziemią i nad wszystkimi zwierzętami pełzającymi po ziemi! Stworzył więc Bóg człowieka na swój obraz, na obraz Boży go stworzył: stworzył mężczyznę i niewiastę” (Rdz 2,26-27 BT).

Pismo Święte wskazuje również na to, iż rodzina to wspólnota, która jest jednością i co należy również podkreślić, jest czymś trwałym. Cytowana już Księga Rodzaju mówi: „Dlatego to mężczyzna opuszcza ojca swego i matkę swoją i łączy się ze swą żoną tak ściśle, że stają się jednym ciałem” (Rdz 2, 24 BT), natomiast ewangelista Marek, cytując słowa Chrystusa, dodaje: „Lecz na początku stworzenia Bóg stworzył ich jako mężczyznę i kobietę: dlatego opuści człowiek ojca swego i matkę i złączy się ze swoją żoną, i będą oboje jednym ciałem. A tak już nie są dwoje, lecz jedno ciało. Co więc Bóg złączył, tego człowiek niech nie rozdziela” (Mk 2, 6-9 BT).

Mówiąc o naturze rodziny opisanej w Piśmie Świętym, należy również wskazać na cele jej istnienia i funkcjonowania. Jednym z nich jest prokreacja. Wezwanie do niej znaleźć możemy w Biblii, która mówi: „Po czym Bóg im błogosławił, mówiąc do nich: Bądźcie płodni i rozmnażajcie się, abyście zaludnili ziemię i uczynili ją sobie poddaną; abyście panowali nad rybami morskimi, nad ptactwem powietrznym i nad wszystkimi zwierzętami pełzającymi po ziemi (Rdz, 1,28). Istotnym jest też wskazanie, że potomstwo dla rodziny jest darem Boga. Mówi o tym jeden z psalmów słowami: „Oto synowie są darem Pana, a owoc łona nagrodą” (Ps 127,3 BT).

Innymi celami istnienia rodziny jest tworzenie społeczności, o czym będzie mowa w kolejnej części tego opracowania oraz troska o członków rodziny. O konieczności wzajemnego troszczenia się o siebie mówi Chrystus w Ewangelii św. Marka: „I mówił do nich: Umiecie dobrze uchylić przykazanie Boże, aby swoją tradycję zachować. Mojżesz tak powiedział: Czcij ojca swego i matkę swoją, oraz: Kto złorzeczy ojcu lub matce, niech śmiercią zginie. A wy mówicie: Jeśli kto powie ojcu lub matce:

Korban, to znaczy darem [złożonym w ofierze] jest to, co by ode mnie miało być wsparciem dla ciebie - to już nie pozwalacie mu nic uczynić dla ojca ni dla matki. I znosicie słowo Boże przez waszą tradycję, którąście sobie przekazali. Wiele też innych tym podobnych rzeczy czynicie” (Ewangelia św. Mk 7,9-13 BT), a Paweł Apostoł w Liście do Tymoteusza dodaje: „A jeśli kto nie dba o swoich, a zwłaszcza o domowników, wyparł się wiary i gorszy jest od niewierzącego” (1 Tm 5,8).

Magisterium Kościoła katolickiego, opisując naturę rodziny, tym samym definiuje to pojęcie i podaje, że „Mężczyzna i kobieta połączeni małżeństwem tworzą ze swoimi dziećmi rodzinę” (Katechizm Kościoła Katolickiego 1992, 2202). Dodaje się również, że rodzina została stworzona przez Boga „Stwarzając mężczyznę i kobietę, Bóg ustanowił ludzką rodzinę i nadał jej podstawową strukturę. Jej członkami są osoby równe w godności. Dla dobra wspólnego swoich członków i społeczności rodzina zakłada różne formy odpowiedzialności, praw i obowiązków” (Katechizm Kościoła Katolickiego 1992, 2203). Wskazuje się również, że wspólnota małżeńska i rodzina tworzone są za zgodą małżonków i ukierunkowane są na dobro partnerów, prokreację i wychowanie dzieci – „Wspólnota małżeńska jest ustanowiona przez zgodę małżonków. Małżeństwo i rodzina są ukierunkowane na dobro małżonków oraz prokreację i wychowanie dzieci. Miłość małżonków i przekazywanie życia dzieciom ustanawiają między członkami tej samej rodziny związki osobowe i podstawowy zakres odpowiedzialności” (Katechizm Kościoła Katolickiego 1992, 2201).

Na rodzinę jako środowisko oparte na miłości wskazuje również popynodalna adhortacja papieża Jana Pawła II o zadaniach rodziny chrześcijańskiej w świecie współczesnym, wydana 22 listopada 1981 roku, która mówi, że jest to stworzona przez Boga „wspólnota życia i miłości” (Familiaris Consortio, 17).

W swoisty sposób rodzinę definiuje również papież Jan Paweł II w swoim nauczaniu duszpasterskim, powtarzając, że jest to „wspólnotą miłości i życia, która powstaje, gdy mężczyzna i kobieta całkowicie oddają się sobie nawzajem w małżeństwie, gotowi przyjąć dar potomstwa” (Jan Paweł II, 1999). Papież dodaje również, że jest to także wspólnota „oparta na małżeństwie, rozumianym jako akt publicznie zatwierdzający i regulujący wzajemne zobowiązania, jako całkowite przyjęcie odpowiedzialności za drugą osobę i dzieci, a także jako związek pociągający za sobą prawa i obowiązki oraz jako podstawowa komórka społeczna, na której opiera się

życie narodu” (Jan Paweł II, 2001).

Podsumowując część definicyjną, należy wskazać na boskie pochodzenie rodziny. Rodzina to również wspólnota małżonków i dzieci, zawiązana w sposób dobrowolny, której celem jest takie działanie, które będzie prowadziło do osiągnięcia dobra przez wszystkich członków tej wspólnoty oraz do prokreacji i wychowania dzieci. Zwraca się również uwagę, iż istnienie i funkcjonowanie rodziny oparte jest na miłości. Nauka Kościoła katolickiego wskazuje również na równość w godności wszystkich członków rodziny oraz że funkcjonowanie rodziny niesie ze sobą pewne prawa i obowiązki.

RODZINA PODSTAWOWĄ KOMÓRKĄ SPOŁECZEŃSTWA

Jak już to zostało wspomniane wcześniej, jednym z celów rodziny jest tworzenie społeczeństwa. Z biblijnego opisu stworzenia można wyciągnąć wniosek, iż Bóg, stwarzając człowieka, uczynił go na swój obraz i podobieństwo, ale również stworzył go razem z potrzebą i pragnieniem życia we wspólnocie, czyli potrzebą funkcjonowania we społeczeństwie. Człowiek nie powinien żyć sam i jednym z powodów, dla których zakładana jest rodzina, jest to, iż, jak mówi Księga Rodzaju: „Potem Pan Bóg rzekł: Nie jest dobrze, żeby mężczyzna był sam, uczynię mu zatem odpowiednią dla niego pomoc” (Rdz 2,18 BT).

Nauka Kościoła katolickiego mówi o rodzinie w kontekście jej udziału z życiu społecznym. Rodzina zawsze funkcjonuje jako część społeczeństwa oraz jako coś podstawowego, co tworzy społeczeństwo. Stąd w Katechizmie Kościoła Katolickiego pojawia się pojęcie, że „rodzina jest podstawową komórką życia społecznego” (Katechizm Kościoła Katolickiego 1992, 2207).

Przede wszystkim w nauce Kościoła katolickiego można znaleźć wskazanie, że życie rodzinne jest swego rodzaju szkołą, gdzie młode pokolenie uczy się od starszego pokolenia wartości moralnych i używania wolności, co daje wprowadzenie do życia społecznego (por. Katechizm Kościoła Katolickiego 1992, 2207).

Jest też zaznaczone, że wartości wyznawane w rodzinach, takie jak poszanowanie dla autorytetu, stałość i życie w związkach stają się podstawą dobrego funkcjonowania całego społeczeństwa – to jest stanowią podstawy takich wartości społecznie pożądaných jak bezpieczeństwo, wolność oraz braterstwo (por. Katechizm Kościoła Katolickiego 1992, 2207).

Dodatkowo na rodzinę nakładany jest obowiązek troski o swoich członków. Zgodnie z zaleceniami Katechizmu Kościoła Katolickiego, rodzina winna sobie udzielać pomocy i dotyczy to w szczególności sposób osób starszych, chorych, upośledzonych lub ubogich. Ten obowiązek troszczenia się o rodzinę ma swoje podstawy w Piśmie Świętym, co zostało już wskazane wcześniej w tym opracowaniu.

Cytowana już wcześniej adhortacja *Familiaris Consortio* zwraca uwagę, że podstawowymi zadaniami każdej rodziny jest tworzenie wspólnoty osób, służba życiu, udział w rozwoju społeczeństwa oraz udział w życiu Kościoła, który również jest częścią społeczeństwa (*Familiaris Consortio*, 17). Realizacja tych zadań ma pozytywny wpływ na społeczeństwo i dzięki rodzinie społeczeństwo się rozwija i czuje się bezpiecznie. Przede wszystkim należy wskazać, iż rodzina jako powołana do realizacji zadania prokreacji i wychowania pełni niejako funkcję zasilania społeczeństwa, gdyż to właśnie w rodzinie rodzą się i dorastają nowi obywatele (*Familiaris Consortio*, 42). Ponadto w rodzinie mogą być budowane właściwe relacje społeczne, gdyż „We wzajemnych stosunkach członkowie wspólnoty rodzinnej są inspirowani i kierują się ‘prawem bezinteresowności’, które szanując i umacniając we wszystkich i w każdym godność osobistą jako jedyną rację wartości, przybiera postać serdecznego otwarcia się, spotkania i dialogu, bezinteresownej gotowości służenia, wielkodusznej służby i głębokiej solidarności” (*Familiaris Consortio*, 43). Zwraca się uwagę, iż rodzina chrześcijańska zobowiązana jest do różnego rodzaju służby społecznej, szczególnie w stosunku do ubogich członków społeczeństwa oraz do otwarcia na potrzebujących (*Familiaris Consortio*, 44).

O bezpieczeństwie społeczeństwa będziemy mogli mówić wtedy, gdy poszczególne jednostki będą żyły w szczęściu. Ponieważ większość jednostek żyje w rodzinach, to jakże aktualnym wydaje się być wskazanie zawarte w Konstytucji duszpasterskiej Soboru Watykańskiego II o Kościele w świecie współczesnym, która mówi: „Szczęście osoby i społeczności ludzkiej oraz chrześcijańskiej wiąże się ściśle z pomyślną sytuacją wspólnoty małżeńskiej i rodzinnej” (*Gaudium et spes*, 47). Wymienione powyżej cechy życia rodzinnego, takie jak wzajemne uczenie się od siebie pozytywnych wartości, szanowanie tych wartości oraz świadczenie sobie wzajemnej pomocy i otaczanie się wzajemną troską prowadzi to tego, że silna i prawidłowo funkcjonująca rodzina ma poczucie bezpieczeństwa a tym samym, społeczeństwo, którego częścią są takie rodziny, również funkcjonuje

w sposób prawidłowy i poczucie bezpieczeństwa jest realizowane.

OBOWIĄZKI CZŁONKÓW RODZINY

Życie rodzinne zgodne z Objawieniem Bożym zawartym w Biblii oraz nauczaniu Magisterium Kościoła katolickiego to realizacja Bożego planu i Bożej woli. Dokonuje się to przede wszystkim poprzez wypełnianie obowiązków, jakie przypisane są poszczególnym członkom rodziny. Swoisty katalog podstawowych obowiązków znajduje się w wielu miejscach Pisma Świętego.

Po pierwsze, małżonkowie mają obowiązek być uległym w stosunku do siebie. Ta uległość ma być wyrazem miłości i szacunku. Czytamy o tym w Liście do Efezjan, który mówi: „Bądźcie sobie wzajemnie poddani w bojaźni Chrystusowej” (Ef, 5,21 BT). Ponadto jednym z podstawowych obowiązków jest wzajemna wierność małżonków, do której wezwanie znaleźć możemy w Liście do Hebrajczyków: „We czci niech będzie małżeństwo pod każdym względem i łożę nieskalane, gdyż rozpustników i cudzołożników osądzi Bóg” (Hbr 13,4 BT). Jednym z ważnych obowiązków nakładanych na małżonków jest życie seksualne. Mówi o tym Pierwszy List do Koryntian, w którym czytamy: „Mąż niech oddaje powinność żonie, podobnie też żona mężowi. Żona nie rozporządza własnym ciałem, lecz jej mąż; podobnie też i mąż nie rozporządza własnym ciałem, ale żona. Nie unikajcie jedno drugiego, chyba że na pewien czas, za obopólną zgodą, by oddać się modlitwie; potem znów wróćcie do siebie, aby - wskutek niewstrzemięźliwości waszej - nie kusił was szatan.” (1 Kor 7, 3-5 BT).

W Biblii jest również mowa o obowiązkach żony i męża. Biblia poucza, że żona winna kochać męża i dzieci: „Podobnie starsze kobiety winny być w zewnętrznym ułożeniu jak najskromniejsze, winny unikać plotek i oszczerstw, nie upijać się winem, a uczyć innych dobrego. Niech pouczają młode kobiety, jak mają kochać mężów, dzieci, jak mają być rozumne, czyste, gospodarne, dobre, poddane swym mężom - aby nie bluźniono słowu Bożemu.” (Tt, 2,3-5 BT). List do Efezjan zawiera również wezwanie do wzajemnej miłości i szacunku : „Mężowie miłujcie żony, bo i Chrystus umiłował Kościół i wydał za niego samego siebie, (...) Mężowie powinni miłować swoje żony, tak jak własne ciało. Kto miłuje swoją żonę, siebie samego miłuje (...) W końcu więc niechaj także każdy z was tak miłuje swą żonę jak siebie samego! A żona niechaj się odnosi ze czcią do swojego

męża” (Ef 5, 25-33 BT). Biblia nakłada również na mężów obowiązek troski o żony i otaczanie je czcią. Przeczytać można o tym w Pierwszym Liście św. Piotra: „Podobnie mężowie we wspólnym pożyciu liczcie się rozumnie ze słabszym ciałem kobiecym! Darzcie żony czcią jako te, które są razem z wami dziedzicami łaski, [to jest] życia, aby nie stawiać przeszkód waszym modlitwom” (1P 3,7 BT).

Rodzina to nie tylko małżonkowie, ale również ich potomstwo. Dlatego też małżonkowie będący rodzicami mają swoje obowiązki w stosunku do dzieci. Jednym z podstawowych obowiązków jest nauczanie dzieci. Mówi o tym Księga Powtórzonego Prawa, gdzie czytamy: „Niech pozostaną w twym sercu te słowa, które ja ci dziś nakazuję. Wypisz je twoim synom, będziesz o nich mówił, przebywając w domu, w czasie podróży, kładąc się spać i wstając ze snu. Przywiążesz je do twojej ręki jako znak. Niech one ci będą ozdobą przed oczami. Wypisz je na odrzwiach swojego domu i na twoich bramach” (Pwt 6,6-7 BT). Ważnym jest również obowiązek wychowania. Wezwanie do tej powinności znaleźć możemy w Księdze Przysłów: „Wdrażaj chłopca w prawidła jego drogi, a nie zejdziesz z niej i w starości” (Prz 22,6 BT) oraz w Liście do Efezjan: „A [wy], ojcowie, nie pobudzajcie do gniewu waszych dzieci, lecz wychowujcie je, stosując karcenie i napominanie Pańskie” (Ef 6,4 BT).

Swoje obowiązki w rodzinie mają również dzieci w stosunku do rodziców. Obowiązkiem synów i córek jest oddawanie czci rodzicom. Wezwanie to znajduje się w Dekalogu: „Czcij ojca twego i matkę twoją, abyś długo żył na ziemi, którą Pan, Bóg twój, da tobie” (Wyj 20,12 BT). Ważnym jest, aby stosunek dziecko – rodzic cechowała również relacja posłuszeństwa. Mówi o tym List do Efezjan: „Dzieci, bądźcie posłuszne w Panu waszym rodzicom, bo to jest sprawiedliwe” (Ef 6,1) oraz List do Kolosan „Dzieci, bądźcie posłuszne rodzicom we wszystkim, bo to jest miłe w Panu” (Kol 3,20 BT). Wcześniej wskazane zostało, że jednym z obowiązków rodziców jest nauczanie dzieci. Biblia wzywa też dzieci, aby uczyły się od rodziców. Księga Przysłów mówi: „Synu mój, słuchaj napomnień ojca i nie odrzucaj nauk swej matki” (Przy 1,8 BT). Apostoł Paweł w Liście do Tymoteusza mówi również o obowiązku troski dzieci o potrzeby rodziców: „Jeśli jakaś wdowa ma dzieci albo wnuki, niechże się one uczą najpierw pieczołowitości względem własnej rodziny i odpłacania się rodzicom wdzięcznością. Jest to bowiem rzeczą miłą w oczach Bożych” (1Tm 5,4 BT).

Obok Biblii również Katolicka Nauka Kościoła, mówiąc o rodzinie, nie

tylko wskazuje na doniosłą rolę rodziny w życiu społeczeństwa, ale również w sposób bardzo jasny i klarowny przedstawia obowiązki, jakie spoczywają na poszczególnych członkach rodziny. Katalog tych obowiązków zebrany jest między innymi w Katechizmie Kościoła Katolickiego.

Obowiązkiem dzieci jest szacunek, cześć oraz odpowiedzialności wobec rodziców. Obowiązkiem dziecka do pewnego wieku jest również posłuszeństwo wobec rodziców: „W miarę możliwości powinny one (dzieci) okazywać im pomoc materialną i moralną w starości, w chorobie, samotności lub potrzebie” (por. Katechizm Kościoła Katolickiego, 1992, 2214 – 2220).

W Magisterium Kościoła istotne jest również wskazanie na obowiązki rodziców względem dzieci. Zgodnie ze wskazaniem nauki Kościoła katolickiego, najważniejszym obowiązkiem rodziców jest wychowanie dziecka oraz zaradzaniu ich potrzebom zarówno duchowym, jak i materialnym. Wymagane jest, aby rodzice wprowadzali dzieci w solidarność i odpowiedzialność wspólnotową oraz zapewnili dzieciom odpowiednie i właściwe wykształcenie oraz przygotowali ich do „prawidłowego używania rozumu i wolności” (por. Katechizm Kościoła Katolickiego, 1992, 2221- 2231). Na obowiązek wychowania wskazuje także Jan Paweł II w adhortacji, mówiąc: „Zadanie wychowania wypływa z najbardziej pierwotnego powołania małżonków do uczestnictwa w stwórczym dziele Boga: rodząc w miłości i dla miłości nową osobę, która sama w sobie jest powołana do wzrostu i rozwoju, rodzice tym samym podejmują zadanie umożliwienia jej życia w pełni ludzkiego” (Familiaris Consortio, 36).

Wzajemna miłość, szacunek, troska o siebie członków rodziny, pomaganie sobie, realizacja potrzeb czy pobudzanie do odpowiedzialności i solidarności prowadzi do budowy społeczeństwa właściwie funkcjonującego, gdzie poszczególni jego członkowie wypełniają swoje obowiązki względem siebie, co powoduje, że poszczególne jednostki, a tym samym całe społeczeństwo posiada poczucie bezpieczeństwa.

ZAKOŃCZENIE

Powyżej został przedstawiony obraz rodziny w ujęciu nauki Kościoła katolickiego. Obraz ten przedstawia rodzinę, która jest podstawową komórką życia społecznego, została powołana do życia przez Boga, ale na podstawie zgody małżonków, która wypełnia swoje podstawowe prawa

i obowiązki i w ten sposób stanowi podstawę wolności, bezpieczeństwa i braterstwa w społeczeństwie.

Budowanie rodziny silnej i zdrowej w rozumieniu nauki Kościoła katolickiego, a więc wspólnoty opartej na miłości, współpracy, trosce o swoich członków, dbającej o swoje szczęście, szanującej takie wartości jak wolność, zgoda, poszanowanie autorytetu, posłuszeństwo (w odpowiednim zakresie), przestrzegającej zasad, prowadzi do budowy zdrowego i silnego społeczeństwa. Szczęśliwa rodzina to jednocześnie szczęśliwe społeczeństwo. Natomiast poczucie szczęścia daje też poczucie bezpieczeństwa. Chrześcijańska rodzina, realizująca wytyczne zawarte w Piśmie Świętym oraz wynikające z niego nauki Kościoła katolickiego, ale – co ważne i konieczne podkreślenia - realizująca je w praktyce, a nie tylko w zapisie dokumentów kościelnych, może być podstawą do budowania właściwie funkcjonującego społeczeństwa i podstawą do zapewnienia temu społeczeństwu poczucia bezpieczeństwa.

Jasnym jest, że w wielu aspektach życia społecznego istnieje potrzeba działania z zewnątrz, działania państwa, aby możliwe było trwanie i rozwój tego społeczeństwa. Niemniej jednak, jeśli mamy funkcjonujące we właściwy sposób rodziny, to wiele tych potrzeb będzie mogło być zaspokojone na poziomie rodziny, bez konieczności korzystania z pomocy zewnętrznej. Życie w rodzinie opartej na modelu opisanym w nauczaniu Kościoła katolickiego daje właśnie takie możliwości.

Właściwe funkcjonowanie rodziny powoduje, że stworzone są warunki do trwania i rozwoju społeczeństwa. Kiedy społeczeństwo ma zapewnione trwanie, przetrwanie i rozwój, to wtedy czuje się ono bezpiecznie. Tak więc można podsumować, iż model rodziny według nauki Kościoła katolickiego może być gwarantem zapewnienia bezpieczeństwa społecznego.

REFERENCES:

- Jan Paweł II (1981). *Adhortacja apostolska o zadaniach rodziny chrześcijańskiej w świecie współczesnym. Familiaris Consortio*. Pozyskano (24.02.2014) z http://www.vatican.va/holy_father/john_paul_ii/apost_exhortations/documents/hf_jp-ii_exh_19811122_familiaris-consortio_pl.html#m3c.
- Jan Paweł II. (1999). *Chrońmy prawa rodziny. Rozważanie przed modlitwą Anioł Pański w dniu 26.12.1999*. Pozyskano (24.02.2014) z <http://>

www.opoka.org.pl/biblioteka/W/WP/jan_pawel_ii/modlitwy/ap_26121999.html.

Jan Paweł II. (2001). *Chrońmy rodzinę opartą na małżeństwie. Przemówienie do rodzin przybyłych z całych Włoch w dniu 20.10.2001*. Pozyskano (24.02.2014) z http://www.opoka.org.pl/biblioteka/W/WP/jan_pawel_ii/przemowienia/rodziny_20102001.html.

Katechizm Kościoła Katolickiego (1994). Poznań: Wydawnictwo Palottinum.
Konstytucja duszpasterska o Kościele w świecie współczesnym Gaudium et spes. (1968). w: *Sobór Watykański II: Konstytucje, Dekrety, Deklaracje*. Poznań: Wydawnictwo Pallottinum.

Pismo Święte Starego i Nowego Testamentu w przekładzie z języków oryginalnych. (1982). Poznań – Warszawa: Wydawnictwo Pallottinum.

Pokruszyński, W. (2012). *Bezpieczeństwo. Teoria i praktyka (podręcznik akademicki)*. Józefów: Wydawnictwo WSGE im. Alcide de Gasperi.

Tyszka, Z. (1995). *Rodzina w świecie współczesnym – jej znaczenie dla jednostki i społeczeństwa*. w: T. Pilch, I. Leparczyk (red.), *Pedagogika Społeczna*. Warszawa: Wydawnictwo Żak.